

Zabezpečení spojení msd v útočném boji (ZUC)

Major Miloslav Táborský

V podmínkách použití ZHN se bude situace měnit tak rychle, že doba potřebná ke shromažďování zpráv o situaci na frontě a k proniknutí upřesňujících rozkazů a nařízení k podřízeným útvarům bude velmi krátká a bude klást nesmírné požadavky na organizaci spojení i spojaře samotné.

Z tohoto hlediska jsme se zaměřili na plnění úkolů při organizaci spojení a v praktickém zabezpečování spojení při zkušební ukázkové cvičení. Před cvičením bylo třeba udělat řadu organizačních opatření k tomu, abv zejména radisté 1. ročníku (a těch byla většina), byli aspoň částečně připraveni k plnění náročných úkolů a požadavků na spojení v počátečním období války. Naši pozornost jsme zaměřili zejména na praktickou obsluhu pojítek v terénu v zimě a nepříznivém počasí. Dále jsme se zaměřili na rychlost předávání zpráv, rozkazů a hlášení. Toto nám mohli zabezpečit jen třídní radisté. Proto jsme dělali taková opatření, abychom do zahájení ZUC měli radisty rozhodujících stanic třídními. Tato opatření se nám vyplatila, neboť pomohla k tomu, že spojaři při náročném, složitém a v těžkých povětrnostních podmínkách svůj úkol pak splnili se ctí. Tyto zkušenosti v přípravě spojařů chceme plně využívat k vysoké bojové pohotovosti spojovacích jednotek, zejména ihned po zahájení výcvikového roku.

*

Jako hlavní úkol celého zkušební ukázkového cvičení s vojsky našeho svazku byl **boj s prostředky zbrani hromadného ničení a jejich prvků zabezpečení**. Z hlediska plnění tohoto hlavního úkolu byla organizována spojovací soustava, která zabezpečovala rychlé předávání zpráv o ZHN nepříteli. Na druhé straně zabezpečovala vydání rozkazů všem útvarům a jednotkám k ničení zjištěných ZHN nebo jejich prvků.

Spojovací jednotky plnily tyto hlavní úkoly:

- zabezpečení spojení v prostoru rozptýlení;
- zabezpečení spojení při vyvedení vojsk na státní hranici a spojení pořádkové služby;
- spojení s předsunutými odřady prvosledových pluků a jednotkami zabezpečujícími přechod přes státní hranici;
- součinnostní spojení s jednotkami pohraniční stráže;
- spojení průzkumu a v průzkumných jednotkách;
- vojsková hlásná radiační síť a její spojení;
- zabezpečení spojení do celé hloubky úkolu.

Při zabezpečování spojení v prostoru rozptýlení svazku jsme byli postaveni před úkol, zabezpečit spojení na rozloze 350 km², na které byl svazek rozmístěn. Bez použití stálých vedení a soustavy pomocných spojovacích uzlů bychom nemohli zabezpečit dokonale spojení se všemi útvary. Tím, že jsme využili stálých vedení, přidělených nadřízeným náčelníkům (v zájmovém prostoru by to byla stálá vojenská síť a její plně využití), jsme mohli vytvořit dostatečnou zálohu na plánovaný protiatomový manévr v prostoru rozptýlení i pro vyvedení vojsk ke státní hranici a k velení při rozvíjení k boji.

Linková soustava zároveň plně zabezpečovala spojení vojskové hlásné radiační sítě, neboť pozorovatelné chemické průzkumu byly připojeny vedením na spojovací uzly nebo pomocné spojovací uzly.

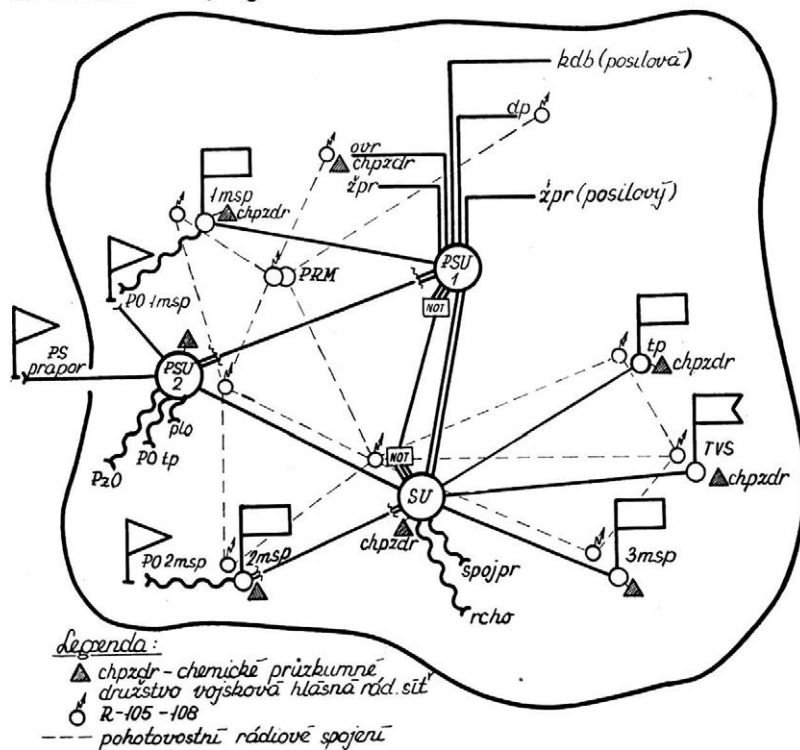
K zabezpečení nepřetržitého spojení v prostoru rozptýlení bylo plně využíváno pohyblivých pojítek způsobem okružním.

K zabezpečení spojení při nenadálém napadení nepřítel a jako další zdvojení linkové soustavy byla organizována rádiová síť VKV stanicemi s použitím PRM (pohyblivého retranslačního místa), které bylo voleno tak, aby zabezpečovalo jednak nepřetržité rádiové spojení v prostoru rozptýlení anebo aby mohlo být plně využito pro spo-

Schéma spojení v prostoru rozptýlení

NÁČRT č. 1

Zabezpečení spojení msd v útočném boji (ZUC)

jení při vyvedení vojsk ke státní hranici bez přemístění. Ostatní rádiové stanice a to zejména v hlavních rádiových sítích byly připraveny k okamžitému zahájení provozu. Signál k zahájení provozu může být dán v jednotlivých sítích, nebo pomocí rádiové sítě VKV, popř. telefonem.

Při využívání stálých vedení je nutno věnovat velkou péči a pozornost jejich předávání orgánům ministerstva spojů. Podle našich zkušeností je vždy nutné, aby tímto úkolem byl pověřen příslušník spojovacího oddělení nebo v krajním případě ze štábu spojovacího praporu. Skoro vždy se vyskytnou problémy, které je nutno řešit na místě v souladu s plánem spojení.

I při poměrně dostatečném počtu přidělených stálých vedení bude v prostoru rozptýlení nutné téměř vždy vedení vícenásobně využívat a to zejména zasazením přístrojů NOT 1—2, nebo vybudováním umělých vedení pomocí translatörů. Vedou k tomu dva důvody, jednak aby bylo získáno dostatečné množství spojovacích cest a za druhé, aby byl získán dostatek spojovacích prostředků na protiatomový manévra a vlastní boj.

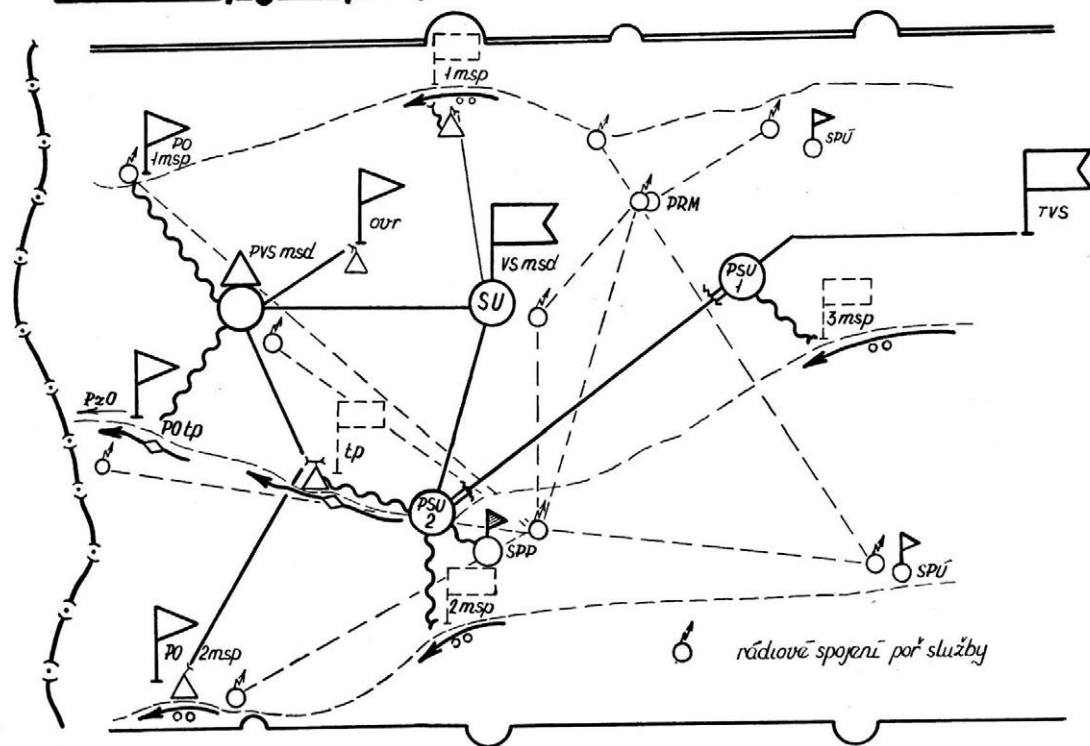
Při vyvedení vojsk ke státní hranici jsme se řídili zásadou zabezpečit nepřetržitě velení vojskům za přesunu, při rozvinování do předbojových a bojových sestav a při střetném boji. Zejména za přesunu jsme dodržovali zásadu neprozradit rádiovým provozem přesun vojsk ke státní hranici. Zabezpečili jsme tento úkol spojovací soustavou kombinovanou směrovým, linkovým a rádiovým spojením pořádkové služby. Zprávy o pohybu vojsk na osách byly předávány na VS a PVS svazku jednak směrovými stanicemi a jednak odposlechem rádiové sítě pořádkové a regulační služby, která měla pro sestavení zprávy zvláštní tabulku kódů. Zprávy byly velmi krátké a rádiovou stanicí na VS nebo PVS svazku nebyly potvrzovány (ani když byl štáb na přesunu, ani na místě po zaujetí VS). V případě nenadále vzniklé situace měl velitel možnost z PVS nebo štáb z VS svazku ovlivnit vojska přímo na osách regulační a pořádkové služby, aniž by bylo třeba prozradit rádiové spojení hlavních rádiových sítí, organizovaných pro boj.

Dosažení pohotovosti útvarů a jednotek k plnění úkolů na státní hranici bylo hlášeno rovněž telefonicky, neboť jsme zabezpečili linkové spojení do prostorů předsunutých odřadů a na čela hlavních sil prvosledových pluků. I když tato vedení byla využita jen velmi krátkou dobu, byla velmi potřebná, neboť zde byly vydány poslední rozkazy pro plnění úkolů. Útvary a jednotky byly seznámeny s výsledky atomové, dělostřelecké a letecké přípravy a podmínkami pro překročení státní hranice na základě činnosti jednotek pohraniční stráže. Do překročení státní hranice (nebo použití zbraní hromadného ničení nepřitelem), byly všechny rádiové stanice po celou dobu přesunu na příjmu s přísným zákazem vysílání. Pro rádiové maskování přesunu pracovala rádiová síť pořádkové služby klamně daleko dříve, než byl prováděn vlastní přesun. Jelikož pracovaly stanice z místa a současně, dá se předpokládat, že přesun vojsk nebyl prozrazen rádiovým provozem přesunujících se vojsk (pohybující se rádiové stanice). Přesun vojsk byl řízen z předem obsazených míst velení (VS a PVS). Tento systém velení a spojení jsme volili z toho důvodu, že ve směru přesunujících se vojsk (pochodových os) nebylo možno využít stálých vedení.

V rádiové síti pořádkové služby bylo spojení organizováno tak, aby zabezpečovalo spojení správce pořádkového prostoru svazku, až se správci pořádkových úseků (po případě stanovišť) a s PVS a svazku. Zvolili jsme jen jednu rádiovou síť z nedostatku rádiových stanic zejména u vycílených jednotek motostřeleckých pluků pro pořádkovou službu. Spojení jsme organizovali do celé hloubky úkolu po jednotlivých etapách. Např. první etapa na státní hranici, druhá etapa do splnění následujícího úkolu atd. Aby nebylo nutné vydávat stále novou tabulku provozních údajů pro stanice, zvolili jsme tabulku, ze které jasně vidět, kde je stanice umístěna v terénu na ose, jaký má volací znak a kdo stanici dodává. Toto je celkem důležité, neboť jak celá pořádková služba tak rádiové stanice byly vycíleny z normálního počtu stanic útvarů. V tabulce je vyjádřen i manévra silami a prostředky pořádkové služby do hloubky, což bylo velmi důležité, neboť obsluhy jednotlivých stanovišť si mohly předem ujasnit způsob směřování antén, provozu apod. Frekvence byla volena tak, aby v této síti mohly pracovat rádiové stanice R 105 a R 108. Důvod je jednoduchý. Po osách se přesunují jak motostřelecké jednotky, tak i dělostřelecké. Jedny jsou vybaveny stanicemi R 105 a druhé R 108. Abychom měli zabezpečenou informovanost i přesunujících se jednotek a štábů o situaci na osách, jsou jejich stanice na příjmu v rádiové síti pořádkové služby bez možnosti vstupu (nejdou jim přiděleny volací znaky).

Schéma spojení pro přesun ke státní hranici

NÁČRT č. 2

Zabezpečení spojení msd v útočném boji (ZUC)

Provozní údaje pro rádiovou síť pořádkové služby jsme řešili takto:

Složení	Přesun ke státní hranici		Přesun do NÚ msd		a t d.	Stanici dodá
	Volací znak	Umístění v terénu	Volací znak	Umístění v terénu		
Správce prost.	ŠAJER	Podle pochodových os	KLARKOV	Podle pochodových os		spojpr
poř. úsek č. 1	ČARDÁŠ		CHORAL			spojpr
poř. úsek č. 2	DEKUDEC		HOJČAP			1. msp
poř. úsek č. 3	LULKA		ČAJUTRA			2. msp
poř. úsek č. 4	UDICE		NADRŽEC			3. msp
poř. úsek č. 5	PALOUK		MLAŽOK			1. tp
	ŠOUKAR		BATOLAT			
a t d.	ZLOMEK		MOLKA			
	ŠLAPKA		FAZOLE			
VS msd	ÚHRADA		ÚHRADA			spojpr
PVS msd	PECEN		PECEN			spojpr
PRM č. 1	PRÁPOR		PRÁPOR			spojpr
PRM č. 2	HRKOT		HRKOT			spojpr
Frekvence	36,1/36,4		36,3/36,1			

Operační taktický příprava

Major Miloslav Táborský

Rádiové síť průzkumu

NÁČRT č. 3

Rádiová síť	Typ stanice	NPz msd		msp			tp	Pz0	Ostatní
				1	2	3			
Náč. průzkumu msd č. 1	RS	△						△	◇◇ tanková četa pžr
Náč. průzkumu msd č. 2	109	○	○ PRM						○ PzS ○ PPSžen ○ PzHžen.
Náč. průzkumu msd č. 3	108	○	○ PRM	○	○	○	○	○	○ NPz děl
Volitele Pz0 msd	113 114	⊗	△ PRM						△ PPS msd △ PzH
Náč. průzk. 1 msp č. 1	108	○	○	○					○ SPzH
Náč. průzk. 1 msp č. 2	113	○	△	⊗					△ SPzH △ PzH △ PPS
Náč. průzk. 2 msp č. 1	108	○	○		○				○ SPzH
Náč. průzk. 2 msp č. 2	113	○	△		⊗				△ SPzH △ PzH △ PPS
Náč. průzk. 3 msp č. 1	108	○	○			○			○ PzH
Náč. průzk. 3 msp č. 2	113	○	△		⊗				△ SPzH △ PzH △ PPS
Náč. průzk. tp č. 1	108	○	○					○	○ SPzH
Náč. průzk. tp č. 2	113	○	△					⊗	△ SPzH △ PzH
Náč. průzk. děl. msd	108	○							○ PPS děl ○ SNAR ○ SNAR
Let. průzkumu	313	⊞							⚡

Zabezpečení spojení msd v útočném boji (ZUC)

Jistě jsme nevyčerpali všechny možnosti spojení při utajeném přesunu, ale tento způsob nám zabezpečil, že štáb i velitel měli trvalý přehled o pohybu jednotek na jednotlivých osách. Štáb mohl přesně podle grafikonu přesunu řídit pohyb jednotek na osách.

Za zmínku snad ještě stojí, že jsme správce pořádkového prostoru neumísťovali na VS svazku, ale zpravidla na nejsložitějším stanovišti (přepravišti), odkud bylo zabezpečeno linkové nebo směrové spojení se štábem svazku nebo PVS. Podle délky přesunu jsme do rádiové sítě pořádkové služby včleňovali PRM č. 1 i č. 2, které pracovaly zpravidla tranzitem (druhá stanice PRM byla trvale na příjmu v síti velení, aby mohla kdykoli zahájit činnost podle našich pokynů). Vlastní činnost a přesuny PRM musí mít na starost vždy jen jeden orgán spojovacího oddělení, který jej řídí podle vzniklé situace. A poněvadž PRM je v současné době jedním z hlavních prvků spojovací soustavy, činnost řídí zpravidla spojovací náčelník osobně.

Pro spojení pořádkové služby bylo vyčleněno celkem osm rádiových stanic typu R 105 (R 108).

Změnu volacích znaků a frekvencí pro jednotlivé úseky přesunu provádět jen při jejich dostatečném množství.

Volací znaky jsme stanovili vždy pro všechny rádiové stanice vzhledem k možnosti jejich dodatečného zasazení podle potřeby stanovišť pořádkové služby.

Další úkol, který jsme ve spojení řešili, bylo zabezpečení spojení s předsunutými odřady a jednotkami zabezpečení plnění úkolů na státní hranici. Zabývám se touto otázkou v samostatné části článku proto, že je velmi důležité, aby měl velitel svazku přímé a neselehávající spojení s předsunutými odřady prvosledových pluků zvláště v období přiblížení se ke státní hranici a zejména při jejím překračování. Tento úkol jsme vyřešili jak linkovým, tak rádiovým spojením v rádiové síti, do které byly začleněny stanice předsunutých odřadů. Tato rádiová síť byla řešena jak KV tak VKV stanicemi a to proto, že v tomto období bude jistě silné rádiové rušení.

Na úspěchu vedení boje předsunutých odřadů, jejich řízení v počátečním sražení s nepřítelem bude hrát rozhodující úlohu pro zasazení hlavních sil divize a tím i splnění celého úkolu. Proto jsme položili takový důraz na důkladné zabezpečení spojení s předsunutými odřady. Po splnění úkolu přesunutých odřadů na státní hranici, byly tyto rádiové sítě zrušeny a nahrazeny rádiovým směrem s předsunutým odřadem divize, který tvořil tankový pluk.

Linkové spojení jsme zabezpečili též do záložních prostorů pro protiatomový manévry. Předem vybudované spojení do záložních prostorů sloužilo zároveň pro spojení pořádkové služby na osách a po přesunu hlavních sil pluků pro spojení s VS prvosledových pluků. Je však bezpodmínečně třeba, přesně určit místo v terénu (u komunikace), kde bude telefonní stanice zřízena a trvat na tom, aby operační skupina VS pluků předjela hlavní síly a z tohoto místa podala příslušná hlášení o pohotovosti na úzku svazku.

Stejnou důležitost je třeba přikládat součinnostnímu spojení s jednotkami pohraniční stráže, které prakticky zabezpečují možnost překročení státní hranice. Přímou na státní hranici bude působit současně celá řada speciálních jednotek, jako např. průzkumné jednotky (PPS a PzS), ženíjní průzkumné jednotky, ženíjní odtarasovací skupiny apod. Sladění činnosti těchto jednotek je záležitostí vševojskového štábu. Spojení s těmito skupinami jsme řešili využitím stálého spojení pohraniční stráže. K tomu je bezpodmínečně nutné provést přesný dohovor spojovacích náčelníků na všech úrovních (do divize a brigády PS v to), neboť i síť PS bude v této době značně přetížena podáváním zpráv o situaci na státní hranici. Velitelé jednotek PS musí být seznámeni s důležitostí využívání jejich spojení příslušníky armády. Z toho vyplývá i úzka součinnost spojovacího oddělení s ostatními odděleními štábu, zejména operačním, průzkumným, ženíjním apod. Spojovací náčelník musí ovlivnit rozmístění těchto jednotek s ohledem na využití spojovací sítě pohraniční stráže. Jen ve zcela vyjimečných případech bude využito vlastního telefonního spojení.

Velkou pozornost jsme věnovali organizaci spojení průzkumných jednotek. Nutnost není třeba zdůrazňovat, byla dána jedním z hlavních úkolů celého ZUC. Po dohovoru s náčelníkem průzkumu organizovali jsme rádiové spojení průzkumných jednotek tak, jak je uvedeno v náčrtu č. 3. Zvláštní pozornosti zaslouží PRM a jeho využití v rádiových sítích průzkumu a využití leteckého průzkumu pro potřeby útočitelů vojsk. Příjmače R 313 byly umístěny na PVS a VS svazku. Zprávy o ZHN nepříteli byly přísluš-

Rádiové spojení chemických průzkumných jednotek

(Vojisková hlášená radiální síť)

NÁČRTČ. 4

Zabezpečení spojení msd v útočném boji (ZUC)

Rádiová síť	CHN msd		m s p			tp	O s t a t n ě	
			1	2	3			
Chemického náčelníka msd (hlášená radiální síť divise)		vel. rcho						chpzdř div.
Velitele rcho		vel. rcho						chpzdř zál.
chemického náčelníka 1 msp								chpzdř
chemického náčelníka 2 msp								chpzdř
chemického náčelníka 3 msp								chpzdř
chemického náčelníka tp								chpzdř

Poznámka: Do hlášené radiální sítě divise jsou začleněna chem. průzk. družstva divisi rotý chem. ochrany (část) a po jednom družstvu plukovních čet chem. průzkumu.
Rádiové sítě chem. náč. pluků tvoří zbývající tři družstva. Jedno umístěno na VS pluku a zbývající dvě podle rozhodnutí velitele pluku.
V případě plného zasazení chpzdř pluků možno řešit rádiové spojení vzájemným vstupem do sítě. (Vyznačeno čárkovane v náčrtu).
Takto organizovaným rádiovým spojením je zabezpečeno získávání zpráv jak v pluku, tak divisi. Kromě toho se plně využívá všech rádiových sítí velení (výkonější stanice) k předávání zpráv označených RRRR.

Organizace rád.spojení

NÁČRT č. 5

Organizace rád.spojení

Major Milošlav Táborský

Hlavní rádiové sítě msd

Složení rád. sítě	Typ stanice	m s d			m s p			tp	ostatní
		VS	PVS	TVS	1	2	3		
Velitelé divise č. 1	RM-31M	△	△	□	△	△	△	△	△ bps
Velitelé divise č. 2	R 105	△	○		○	○	○	○	○ vupr ○ PRM č.1 ○ PRM č.2
Štábu divise	RM-31-M (R 112)	△	△	△	△	△	△	△	△ bps
Míst velení msd	R 105	○	○	○					○ vupr ○ PRM č.1 ○ PRM č.2
Boj.zabezpeč.č.1	R 105		○						○ P0msp ○ P0msp ○ P0tp
Boj.zabezpeč.č.2	RM-31-M (RS)		△						△ P0msp △ P0msp ○ P0tp
Boj.zabezpeč.č.3-žen.	R 105	○	○						○ P0z ○ OzP ○ Źz1 ○ Źz2
Boj.zabezpeč.č.4	R 105	○							○ ZU01 ○ ZU02
Týlu divise	RM-31-M (RS)			△	△	△	△	△	△ dp △ plo △ apr △ zdrpr
Technické služby div.	RM-31-M (RS)		△	△	△	△	△	△	△ TO div.
Směr s P0 divise	RS		△					△	
Směr s výsadek. prap.	R 105		○						○ vupr
Velitelé dělostř. msd	RM	△	△						△ PDS △ DDS △ ovr △ DPTZ
Velitelé dělostř. msd vkm	R 108	○	○						○ PDS ○ DDS ○ DPTZ
Velitelé dělostř. s ovr	R 108		○						○ ovr
Štábu dělostř. msd	RS	△	□						△ št dp △ št kdb
Výstrahy otevř. řeči	RS	△	□		□	□	□	□	

niky oddělení průzkumu ihned vyhodnocovány. Tím bylo dosaženo poměrně rychlé informovanosti PVS i VS svazku od pozemního i vzdušného průzkumu. Jeví se jako nutnost zabezpečit přímou informovanost palebných postavení dělostřelectva a oddílů vojenských raket přidělením přijímačů R 313. Vzhledem k materiálním možnostem jsme toto zabezpečeno neměli.

Rádiové spojení průzkumných jednotek je poměrně obsáhlé, ale má-li být zabezpečeno zničení zjištěných zbraní do 10 minut, pak je třeba, aby se zprávy skutečně co nejrychleji dostaly k tomu, kdo má možnost tyto prostředky nepříteli ničit.

Stejný význam jako průzkum ZHN nepříteli má i ochrana proti účinkům těchto zbraní. Jedním z hlavních činitelů při ochraně vojsk, je včasné vyhodnocení radiační situace, popř. parametrů atomových výbuchů k tomu, abychom včas varovali vojska na základě předběžného vyhodnocení. Zvláště při pozemních výbuších je třeba varovat nejen vojska vlastní divize, ale i sousedů, ke kterým stopa směřuje. Při ZUC byla poprvé procvičována vojsová hlásná radiační síť. Systém chemických pozorovatelů, vyčleněných z chemických průzkumných družstev, zejména v prostoru rozptýlení využíval linkového spojení vševojskového. Zprávy se poměrně v krátké době dostávaly do rukou těch, kteří jsou přímo odpovědní za vyhodnocování radiační situace — chemickým náčelníkům. Pro přesun ke státní hranici a pro útočný boj byly organizovány rádiové sítě chemických náčelníků pluků a divize s chemickými průzkumnými družstvy, rádiovými stanicemi R 113. Je třeba říci, že jsou dosud malé zkušenosti s rychlým předáváním zpráv označených RADIACE, chemické jednotky nejsou vycvičeny natolik, aby zabezpečovaly kvalitní obsluhu organických rádiových stanic. Malá pozornost je věnována nepřetržitost rádiového spojení za přesunů apod. A tak i sebelépe zorganizované spojení vojskové radiační hlásné sítě nesplňuje zatím své důležité poslání. Možné rádiové spojení chemických průzkumných jednotek divize viz náčrt č. 4.

*

Závěrem chci se zmínit o některých zvláštěnostech, které jsme museli řešit během ZUC jak v organizaci spojení, tak u spojovacích jednotek. Při cvičení nepřetržitě přšelo. To mělo podstatný vliv na organizaci linkového a směrového spojení. Dominanty byly zasněženy, stráně zledovatělé nebo značně rozbahněné. Zejména toto kladlo velké nároky na vycvičenost a zkušenost spojařů a řidičů, náčelníků směrových stanic apod. Vždyt několikrát museli sami změnit stanoviště avšak tak, aby úkol v zabezpečení spojení byl splněn.

V rádiovém spojení musela být řešena otázka spojení s oddílem vojenských raket, s výsadem v hloubce a s ostatními prvky bojové sestavy tak, jak jsem některé podstatné otázky rozebral. Pro úplnost přikládám i náčrt rádiového spojení hlavních rádiových sítí (náčrt č. 5). V tomto náčrtu již nejsou zahrnuty sítě, o kterých hovořím v předcházejících státech článku.